

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 2Co/644/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1105202166
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Hajdínová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:1105202166.3

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci navrhovateľov: I. Y. Š. Z. X. Ú. N. K. T. Á. , narodená dňa XX.X.XXXX, bytom X. Č.. XXX, 2. H. Š. Z. X. Ú. N. , narodený dňa XX.X.XXXX, bytom X. Č.. XXX, 3. Y. Š. Z. X. Ú. N. , narodený dňa X.X.XXXX, bytom X.Ž. Č.. XXX, navrhovateľa zastúpení JUDr. Ladislavom Csákóm, advokátom v Rožňave, Hviezdoslavova č. 4, proti odporcovi: H. F. Ó. E. P. S. , narodený dňa XX.X.XXXX, bytom U., Š. Č.. XX, o vyslovenie neplatnosti závetu, s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľov v I. až 3. rade proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I. zo dňa 30. mája 2014, č.k. 18 C 15/2005-190, vo výroku o náhrade trov konania, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Bratislava I. zo dňa 30. mája 2014, č.k 18 C 15/2005-190, vo výroku o náhrade trov konania **p o t v r d z u j e .**

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bratislava I. rozsudkom zo dňa 30.5.2014, č.k. 18 C 15/2005-190, I. určil, že závet poručiť F. Q., rodenej F., narodenej dňa XX.XX.XXXX, zomrelej dňa 29.11.2000, vo forme notárskej zápisnice pod č. N 208/2000, Nz 146/2000, u notára JUDr. Tatiany Bradáčovej, je neplatný; II. navrhovateľom v I. až 3. rade náhradu trov konania nepriznal; III. odporcovi uložil povinnosť zaplatiť trovy konania štátu v sume 348,72 € na účet súdu prvého stupňa po právoplatnosti rozsudku. Dôvodil ustanovením § 107 ods. 3 O.s.p., § 37 ods. I, § 38 ods. 2, § 476 ods. I, § 476d ods. I Občianskeho zákonníka. Zo znaleckého posudku MUDr. Ľubomíry Izákovéj zo dňa 4.9.2012, č. 35/2012, vyplýva, že poručiťka v čase zriadenia a podpísania závetu nebola schopná porozumieť obsahu závetu a posúdiť dôsledky, ktoré z neho vyplývajú, nebola schopná samostatne a racionálne spravovať svoj majetok a rozhodovať o nakladaní s ním pre prípad svojej smrti; jednalo sa u nej o ťažký stupeň vaskulárnej demencie. Úspešným navrhovateľom náhradu trov konania nepriznal, hoci rozhodoval podľa ustanovenia § 142 ods. I O.s.p., nakoľko si trovy konania v stanovenej lehote nevyščísľili. Trovy právneho zastúpenia si vyščísľili až podaním doručeným súdu dňa 20.6.2014 a okrem trov právneho zastúpenia im zo spisu ku dňu vyhlásenia rozhodnutia iné trovy nevyplývali. O náhrade trov konania štátu súd prvého stupňa rozhodoval podľa ustanovenia § 148 ods. I O.s.p. a tieto uložil zaplatiť v spore neúspešnému účastníkovi.

Proti tomuto rozsudku vo výroku o náhrade trov konania podali včas odvolanie navrhovateľa v I. až 3. rade dôvodiac tým, že súd nepostupoval správne, keď im nepriznal náhradu trov konania aplikujúc ustanovenie § 151 ods. 2 O.s.p. v spojení s ustanovením § 151 ods. I O.s.p. Súd prvého stupňa vyhlásil rozsudok na pojednávaní dňa 30.5.2014, ktorého sa sami, ale ani ich právny zástupca, nezúčastnili. Nemali tak vedomosť o tom, ako súd vo veci samej rozhodol a či im priznal náhradu trov konania alebo nie. Účastník konania objektívne nemôže vedieť, ako súd o trovách konania rozhodne. Predpokladom vzniku procesnej povinnosti účastníka konania vyščísliť trovy účelne vynaložené na uplatňovanie alebo bránenie práva v zákonnej lehote je, že náhrada trov konania bola účastníkovi priznaná. Odvolaciemu

súdu navrhli preto rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o náhrade trov konania zmeniť tak, že im prizná náhradu trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia v sume 4.559,29 € v zmysle vyčíslenia zo dňa 20.6.2014. Alternatívne navrhli rozsudok súdu prvého stupňa v odvolaní napadnutom rozsahu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Žiadali náhradu trov odvolacieho konania v sume 202,87 €, ktoré súčasne odôvodnili.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľov nevyjadril.

Odvolací súd preskúmal vec (§ 212 ods. 1 O.s.p. v znení účinnom od 1.5.2015, ďalej len O.s.p.; § 355 O.s.p.), túto prejednal bez nariadenia pojednávania, keďže odvolanie smeruje proti tej časti rozsudku, ktorá má povahu uznesenia (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľov v I. až 3. rade nemožno priznať úspech.

Podľa § 142 ods. 1 O.s.p. účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 149 ods. 1 O.s.p. ak advokát zastupoval účastníka, ktorému bola prisúdená náhrada trov konania, je ten, ktorému bola uložená náhrada týchto trov, povinný zaplatiť ju advokátovi.

Podľa § 151 ods. 1, 2 O.s.p. o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania, je povinný trovy konania vyčísliť najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia (ods. 1). Ak účastník v lehote podľa odseku 1 trovy nevyčísli, súd mu prizná náhradu trov konania vyplývajúcich zo spisu ku dňu vyhlásenia rozhodnutia s výnimkou trov právneho zastúpenia; ak takému účastníkovi okrem trov právneho zastúpenia iné trovy zo spisu nevyplývajú, súd mu náhradu trov konania neprizná a v takom prípade súd nie je viazaný rozhodnutím o prisúdení náhrady trov konania tomuto účastníkovi v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí (ods. 2).

V prejednávanej veci z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že na prejednanie veci súd prvého stupňa nariadil pojednávanie. Pojednávanie konané dňa 26.5.2014 (č.l. 170 spisu) súd prvého stupňa odročil za účelom (len) vyhlásenia rozsudku na deň 30.5.2014, po tom, čo súd prvého stupňa vyhlásil dokazovanie za skončené, právny zástupca navrhovateľov, odporca, predniesli záverečnú reč a návrh. Osobitne právny zástupca navrhovateľov v záverečnej reči dôvodil, že v prípade úspechu v konaní navrhovateľa žiadajú náhradu trov konania, ktoré sa zaviazal v stanovenej lehote vyčísliť; čo sa ale vôbec nestalo. V rozsudku vyhlásenom súd prvého stupňa priznal navrhovateľom v I. až 3. rade spoločne a nerozdielne náhradu trov konania vo výške uvedenej v písomnom vyhotovení rozsudku k rukám ich právneho zástupcu v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. Možno odvolateľom prisvedčiť len v tom, že vyhlásenia rozsudku dňa 30.5.2014 sa sami, ani ich právny zástupca, nezúčastnili. Trovy konania vyčíslili až podaním zo dňa 20.6.2014 (č.l. 182 spisu), a tak súd prvého stupňa už nebol viazaný svojím rozhodnutím o prisúdení náhrady trov konania navrhovateľom; z obsahu spisu vyplýva, že okrem trov právneho zastúpenia navrhovateľom žiadne ďalšie trovy konania nevznikli. Správne potom súd prvého stupňa postupoval, keď v písomnom vyhotovení rozsudku vyslovil, že navrhovateľom v I. až 3. rade náhradu trov konania nepriznáva (§ 142 ods. 1, § 151 ods. 1, 2 O.s.p.) a svoje rozhodnutie presvedčivo aj odôvodnil.

Ustanovenia § 151 ods. 1, 2, ale aj ods. 4, O.s.p. sú pre konajúci súd záväznými pravidlami upravujúcimi postup súdu pri rozhodovaní o trovách konania. Z tohto hľadiska ich možno chápať ako procesné garancie realizovateľnosti práva účastníka na náhradu trov konania, ktoré mu Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 142 ods. 1 O.s.p. vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu priznáva. Občiansky súdny poriadok rozlišuje rozhodovanie o povinnosti nahradiť trovy konania a rozhodovanie o výške prisúdených trov konania. Toto rozlišovanie má aj svoje formálne vyjadrenie, keď Občiansky súdny poriadok predpokladá situáciu, v ktorej konajúci súd v meritórnom rozhodnutí rozhodne len o povinnosti nahradiť trovy konania (§ 151 ods. 1 prvá veta O.s.p.) a až neskôr samostatným uznesením prizná účastníkovi konania majúcemu právo na náhradu trov trovy v konkrétnej sume (§ 151 ods. 1 veta druhá, § 151 ods. 2 O.s.p.). Rozhodnutie o povinnosti nahradiť trovy konania je podmienené procesnou aktivitou účastníka spočívajúcou v návrhu, aby mu súd priznal náhradu trov konania voči protistrane, kým rozhodnutie o priznaní náhrady trov v konkrétnej sume podmieňuje procesný predpis vyčíslením trov účastníkom konania v lehote ustanovenej zákonom (do troch pracovných dní), ktorá plynie od

vyhlásenia meritórneho rozhodnutia. V oboch prípadoch je tak rozhodovanie o náhrade trov konania založené na dispozičnej zásade. Jedinou výnimkou z tejto dispozičnej zásady, v prípade nevyčíslenia trov zo strany úspešného účastníka konania, je povinnosť súdu ex offio skúmať sumu trov konania vyplývajúcu zo súdneho spisu. Oficialita však v tomto prípade nezahŕňa povinnosť súdu skúmať trovy konania spočívajúce v trovách právneho zastúpenia. Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (porovnaj pritom nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 28.7.2009, č.k. III. ÚS 116/09-29). Trojdňová lehota stanovená v § 151 ods. 1 O.s.p. na vyčíslenie trov konania je lehota procesná, ktorá je zachovaná nielen vtedy, ak sa úkon urobí v posledný deň lehoty na súde, ale aj vtedy, ak sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť (§ 57 ods. 3 O.s.p.). Vyčíslenie trov konania zákonodarca neviaže na to, ako súd o veci samej rozhodne, či účastník vie alebo nevie ako súd o veci samej a následne trovách konania rozhodne, rozhodol.

Ustanovenie § 151 ods. 1, 2 O.s.p. nemožno vykladať izolovane od iných ustanovení procesného predpisu (Občianskeho súdneho poriadku) ani od iného právneho predpisu. Súd pri rozhodovaní vždy musí mať na zreteli zásady, na ktorých spočíva občianske súdne konanie (§ 1, podľa ktorého Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb; § 2 veta za druhou čiarkou, podľa ktorého súd dbajú na to, aby nedochádzalo k porušovaniu práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb a aby sa práva nezneužívali na úkor týchto osôb; § 3 veta prvá, podľa ktorého občianske súdne konanie je jednou zo záruk zákonnosti a slúži na jej upevňovanie a rozvíjanie; § 18 veta prvá, tretia, podľa ktorého účastníci majú v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie, súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv).

Podľa právneho názoru odvolacieho súdu je ustanovenie § 151 ods. 1, 2 O.s.p. zákonom *lex specialis* vo vzťahu k ustanoveniu § 142 O.s.p. Nemožno poprieť (obísť) úmysel zákonodarcu sankcionovať pasivitu účastníka tam, kde mu zákonom dáva možnosti uplatňovať svoje práva. Na tomto mieste odvolací súd uvádza, že sám Ústavný súd Slovenskej republiky (napr. v uznesení zo dňa 27.5.2009, sp.zn. II. ÚS 213/09) pripomína zásadu „*vigilantibus iura scripta sunt*“, ktorá zdôrazňuje aj vlastné pričinenie účastníka konania pre ochranu svojich práv, keď požaduje, aby aj účastník konania sledoval svoje subjektívne práva a robil také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu. Pasivita navrhovateľov v I. až 3. rade spočívajúca v tom, že v zákonom stanovenej lehote trovy konania nevyčíslili, hoci ich uplatnili, síce neznamená preklúziu ich práva na náhradu trov konania pred súdom prvého stupňa, avšak nevyužitie zákonnej možnosti vyčísliť trovy konania, ktorú možnosť im aj reálne súd prvého stupňa poskytol, nemôže byť daná na vrub neúspešného odporcu. Narušila by sa tým totiž rovnosť účastníkov konania a zákonom neprípustným spôsobom by sa zneistilo právne postavenie neúspešného účastníka konania; jeden účastník (v prejednávanej veci navrhovateľa v I. až 3. rade) na úkor druhého účastníka (v prejednávanej veci odporcu) by získal viac práv ako mu prísluší. Preto ak navrhovateľa v I. až 3. rade presne vyčíslili trovy konania vynaložené v konaní pred súdom prvého stupňa na účelné uplatňovanie, bránenie svojho práva až po uplynutí lehoty troch pracovných dní od vyhlásenia rozsudku, stalo sa tak neskoro. Za tohto stavu ak by odvolací súd odvolaniu navrhovateľov vyhovel a priznal im náhradu trov konania spočívajúcich v trovách právneho zastúpenia v presne uvedenej sume, resp. rozsudok v danej časti zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie práve z dôvodu vyčíslenia trov konania navrhovateľmi po uplynutí zákonnej lehoty, porušil by zásadu rovnosti postavenia účastníkov konania, porušil by zákonnú povinnosť zabezpečiť účastníkom rovnaké možnosti na uplatňovanie ich práv a právom chránených záujmov. Na tomto mieste odvolací súd zdôrazňuje, že tým nie je narušený inštitút riadneho opravného prostriedku. Nápravy v rámci riadneho opravného prostriedku by sa mohli navrhovateľa úspešne domáhať len v prípade, ak by im súd prvého stupňa nepriznal náhradu trov konania, hoci ich riadne a včas uplatnili a vyčíslili, vôbec alebo v nižšej sume, alebo síce nevyčíslil, ale zo spisu nepochybne vyplývajú iné trovy ako trovy právneho zastúpenia a súd im ich nepriznal; o čo ale v prejednávanej veci nejde.

S poukazom na všetky vyššie uvedené dôvody, citované zákonné ustanovenia odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.).

V odvolacom konaní úspešnému navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože ich náhradu nežiadal (§ 224 ods. 1, § 142 ods. 1, § 151 ods. 1 O.s.p.).

Odvolací súd prijal rozhodnutie jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1.5.2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.